

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
4 oktober 2022

Ons kenmerk
PZH-2022-816299825
DOS-2022-0005615

Uw kenmerk
-
Bijlagen
-

Provinciale Staten van Zuid-Holland

Onderwerp

Toekomstbestendig bouwen, terug- en vooruitblik

Geachte Statenleden,

Als snelgroeiende, sterk verstedelijkte provincie staat Zuid-Holland voor een grote woningbouwopgave. We willen snel en veel bouwen, maar het gaat niet om aantallen alleen. Het is nu meer dan ooit nodig om bij het bouwen ook na te denken over de consequenties voor de toekomstige generaties, met andere woorden, om ook toekomstbestendig te bouwen.

Het onderwerp Toekomstbestendig bouwen komt onder andere via herzieningen van het provinciale Omgevingsbeleid en de Begroting meerdere keren op de agenda van Statencommissies en Provinciale Staten. Met deze brief informeren wij u beknopt over de bereikte resultaten en blikken we vooruit op dit onderwerp. Desgewenst kan deze brief worden betrokken bij toekomstige besprekingen van onderwerpen die (mede) betrekking hebben op Toekomstbestendig bouwen.

Wat is toekomstbestendig bouwen?

Als we het hebben over toekomstbestendig bouwen, dan hebben we het in ieder geval over klimaatadaptief, circulair/biobased, energieneutraal, gezond & veilig en natuurinclusief bouwen. Ook emissieloos bouwen maakt er onderdeel van uit, voor zover dat via de eerder benoemde duurzaamheidsthema's niet al is afgevangen. Het gaat in brede zin om bouwen, op een duurzaam houdbare en daarmee toekomstbestendige manier. En vooral ook in samenhang tussen de afzonderlijke duurzaamheidsthema's.

Terugblik

Omgevingsbeleid

De opgaven die onder Toekomstbestendig bouwen samen komen, te weten klimaatadaptatie, circulair/biobased, energieneutraal, gezond & veilig en natuurinclusief, zijn opgenomen in het Coalitieakkoord 2019-2023. Deze onderwerpen zijn afzonderlijk verder uitgewerkt in de Beleidskeuze Toekomstbestendig bouwen in de

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9. Vanaf station
Den Haag CS is het tien
minuten lopen. De
parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

Omgevingsvisie van 16 juni 2021 (Omgevingsvisie Zuid-Holland - Koers 2020). Gelijkijdig is de paragraaf Risico's van klimaatverandering in de Omgevingsverordening opgenomen.

In de Herziening Omgevingsverordening Module Ruimte en Wonen wordt voorgesteld om in de Omgevingsverordening de titel van paragraaf 6.2.8a *Klimaatverandering* te wijzigen in *Toekomstbestendig bouwen en ontwikkelen*. Hier kunnen bij volgende herzieningen artikelen worden toegevoegd over Toekomstbestendig bouwen. Het eerste voorstel daartoe is uitgewerkt in de Ontwerp Herziening Omgevingsbeleid Module Soortenbeleid, met het nieuwe artikel *Kansen voor biodiversiteit*.

Begroting

Toekomstbestendig bouwen is in de Begroting 2022 opgenomen als Beleidsprestatie 6-2-2 onder de titel Aanpak klimaatbestendig en natuurinclusief bouwen. Voor de begroting 2023 is voorgesteld de tekst van beleidsprestatie 6-2-2 te wijzigen in *Aanpak Toekomstbestendig bouwen* en wordt ingegaan op het Programma Toekomstbestendig bouwen.

Woningbouw(programmering)

Toekomstbestendig bouwen is met actielijn 2 'Bouw voor de toekomst' ook één van de drie onderdelen van de Zuid-Hollandse Woningbouwagenda alsmede onderdeel van het Actieprogramma Woningbouw.

In het indicatief woonbod aan het Rijk is Toekomstbestendig bouwen randvoorwaardelijk opgenomen. Verdere uitwerking daarvan vindt plaats tussen het Rijk en de provincie Zuid-Holland, waarover u separaat door ons wordt geïnformeerd.

Een van de mogelijkheden om toekomstbestendige woningbouw te versnellen is fabrieksmatig bouwen. Met betrokken partijen is hier vanuit de provincie al actief op ingezet en deze inzet wordt verder uitgebreid (zie Vooruitblik).

Challenge Toekomstbestendige Woningbouw

Met de Challenge Toekomstbestendige woningbouw van 2 en 16 juni 2022 hebben wij een impuls gegeven aan innovatie en aan de toepassing van Toekomstbestendig bouwen in de praktijk. Vier van de vijf winnaars van de Challenge werkten de afgelopen periode een plan van aanpak voor hun idee uit. Ze hebben bij de provincie een subsidie van maximaal €75.000 voor de uitwerking en realisatie hieraan aangevraagd.

Communicatie

De provinciale website kent een eigen pagina over Toekomstbestendig bouwen, waar de communicatie over dit onderwerp samenkomt. Provinciale ambassadeurs klimaatadaptief en natuurinclusief bouwen worden ingezet om de gemeenten te helpen Toekomstbestendig bouwen in de praktijk toe te passen. Met informatiesessies hebben we in september 2022 bij gemeenten de mogelijkheden van de Vliegende Brigade woningbouw voor toekomstbestendig bouwen onder de aandacht. We verwachten hier nieuwe gemeentelijke aanvragen voor (zie Voortuitblik).

Programmateam

De afzonderlijke opgaven die onder Toekomstbestendig bouwen samenkomen, zijn binnen de provincie als afzonderlijke opgaven georganiseerd. Die opgaven werkten als vanzelfsprekend onderling al samen. Vanaf de zomer 2022 is er een (klein) programmateam opgericht met als doel het opschalen en versnellen van Toekomstbestendig bouwen en het meer en gestructureerd samenwerken. Met het programmateam worden de afzonderlijke opgaven fundamenteel en integraal met elkaar verbonden, synergievoordelen behaald, schuarpunten benoemd en waar mogelijk opgelost. Het Programma Toekomstbestendig bouwen komt niet in de plaats van de afzonderlijke opgaven, die binnen hun vastgestelde reikwijdte, bemensing en middelen doorgaan met hun opdracht en op toepasselijke momenten Provinciale Staten daarover informeren.

Het Programmateam Toekomstbestendig bouwen richt zich tot de zomer van 2023 primair op woningbouw en woningbouw gerelateerde gebiedsontwikkeling en start met de opgaven die in de Beleidskeuze Toekomstbestendig bouwen samenkomen. Het programma kan gaandeweg uitgebreid worden met andere provinciale opgaven die raakvlakken hebben met Toekomstbestendige woningbouw en aan woningbouw gerelateerde gebiedsontwikkeling, zoals stikstof, groen in en om de stad, groennorm, groene cirkel/groene gezonde stad, recreatie & sport, afwegingskader warmte/koude en waterhuishouding.

In het kader van de lopende lokale, regionale, provinciale en landelijke initiatieven om het bodem en water (meer) sturend te laten zijn voor de ruimtelijke planvorming wordt nu al meegenomen **hoe** toekomstbestendig kan worden gebouwd in verschillende natuurlijke bodem- en watersystemen, op basis van www.bouwadaptief.nl. Wanneer het beleidskader rond 'Water, Bodem, Klimaat en Ruimte' verder is uitgewerkt, kan ook nadere invulling worden gegeven aan **waar** toekomstbestendig kan worden gebouwd, in relatie tot locatiekeuzes voor woningbouw. Nu al wordt de verbinding met en tussen voorgenoemde opgaven opgezocht en gevonden.

Vooruitblik

Omgevingsbeleid

Toekomstbestendig bouwen is opgenomen als een van de onderwerpen in de Startnotitie Herziening Omgevingsbeleid Wonen en Werken. Onze ambitie is om de Beleidskeuze Toekomstbestendig bouwen een meer zichtbare, integrale plek in het omgevingsbeleid te geven. In deze herziening willen we in de Omgevingsverordening met een definitie van Toekomstbestendig bouwen komen en verkennen we op dit moment de mogelijkheden om de motiveringsplicht voor klimaatadaptief en natuurinclusief uit te breiden met de andere opgaven uit de beleidskeuze. Specifieke aandacht vraagt het voorkomen van vertraging van de woningbouw en respect voor ieders rol en belang. In de Ontwerp Herziening Omgevingsbeleid Wonen en Werken komen we hier op terug.

Woningbouw(programmering)

Aandacht voor Toekomstbestendig bouwen zal gevraagd worden bij de provinciale inbreng voor de wijziging van onder andere het Bouwbesluit en andere landelijke kaders zoals de groennorm, de nationale maatlat klimaatadaptatie, fabrieksmatige woningbouw en via het Woonbod. Ook zullen wij Toekomstbestendig bouwen meenemen bij de herijking van het Verstedelijkingsakkoord, het vervolg op de Verstedelijkingsalliantie en de woondeals, de provinciale inbreng bij het Programma voor de NOVEX-gebieden en de regiodeals.

Met steun van het Rijk wordt momenteel de Vliegende brigade ingezet om de woningbouw te versnellen. Deze regeling wordt gecontinueerd en uitgebreid. Hierdoor wordt het bijvoorbeeld mogelijk om gemeenten te ondersteunen met tenderuitvragen voor woningbouwlocaties waarin Toekomstbestendig bouwen wordt meegenomen.

Fabrieksmatige woningbouw is op veel onderdelen en bij meerdere fabrikanten al toekomstbestendig, maar kan zich daarop verbeteren of verbreden. Dit willen we stimuleren, onder meer vanuit de uitkomsten van de Challenge Toekomstbestendige Woningbouw.

Om fabrieksmatige bouw nog meer en sneller toekomstbestendig te maken en op te schalen is landelijke uniformiteit in regelgeving van belang. Het Rijk heeft een wijziging van het Bouwbesluit aangekondigd (onder de Omgevingswet: Besluit Bouwwerken Leefomgeving), waarin uitgesloten wordt dat gemeenten in hun Bouwverordening op onderdelen afwijkende regels vaststellen. Dit wordt door ons college van harte ondersteund. Daarnaast ondersteunen wij de inzet om via Bouwstromen meer snelheid en in grotere aantallen deze vorm van duurzame en toekomstbestendige woningbouw te bevorderen.

Challenge Toekomstbestendige Woningbouw

De Challenge Toekomstbestendige woningbouw krijgt in het najaar van 2022 een vervolg met de toekenning van maximaal vier subsidies van maximaal € 75.000 vanuit de Challenge Toekomstbestendige Woningbouw voor doorontwikkeling van de door deelnemende teams aangedragen oplossingen voor toekomstbestendige woningbouw. De komende periode steunt de provincie ze in de uitwerking en realisatie van hun idee met een breed aanbod aan expertise voor toekomstbestendige woningbouw.

Inzet op een brede samenwerking

Vooruitlopend op en naast het opleggen van bovenaf (Europa, Rijk en eventueel provincie), kan een gelijk speelveld (level playing field) bereikt worden door met zoveel mogelijk betrokkenen (medeoverheden en uitvoerende partijen) afspraken te maken. Die afspraken kunnen mede aan de basis staan van eventuele nieuwe rijksregelgeving. De meerwaarde van de provincie op Toekomstbestendig bouwen ('we bouwen niet zelf') zit vooral in het helpen met opschalen, versnellen, integreren, stimuleren en het vergroten van kennis. Van belang zijn een zo groot mogelijke coalitie van betrokkenen en een goede richting. Met partijen die verschillende ambitieniveaus hebben maar wel allemaal de goede richting opgaan en tenminste de wettelijke eisen als ambitie hebben,

